

MADARAK GONDOZÁSÁNAK ALAPJAI

Írta: Jeannine Miesle M.A.

Ha jelenleg is madártartó, vagy korábban tartott már madarat, rengeteg újdonság lelhető fel a madarak orvoslásának és viselkedésének terén, ami miatt érdemes felfrissítenie tudását a madarak tartását illetően. Számptalan weboldal felkeresésére van lehetőség. De ne feledje, semmi sem helyettesíti egy madárspecialista állatorvos útmutatását! Néha az embernek a józan eszére kell hagyatkozni, mivel vannak olyan területek, amikben az állatorvosok sem értenek egyet, például a takarmányozás. Minél többet ajánlott megtanulni madarainkról, így felismerhetők a betegség jelei, viselkedési problémáik, és takarmányozási szükségleteik.

A madár beszerzését követően igyekezzünk minél hamarabb egy minősített madárspecialistához eljuttatni őt. Minden madarat évente legalább egyszer érdemes kivizsgáltatni. Egy általános vizsgálatra van szükség, beleértve a Gram-festést és bármilyen vérvizsgálatot, amit a szakorvos indokoltnak lát. Előfordulhat, hogy magas költsége lesz ennek, de mindenképpen megéri, hiszen megmentheti az életét az új és már meglévő madarainknak.

Ha nem talál madárspecialista állatorvost, keresse fel az AAV-t -Assn. of Avian Veterinarians -, hogy segítsen találni egyet a közelében. *(Megjegyzés: Magyarországon ez a szolgáltatás működhetne, a listában szerepel, viszont Európában láthatólag nem használják.)* Kattintson a „Find a Vet” gombra és csak az országot válassza ki. Ez kilistázza az összes állatorvost az államban. Nézze át mindegyiket, hogy megbizonyosodjon róla, van-e képesítése egzotikus állatokra/madarakra. Kattintson a névre, és megjelenik a többi információ. Akármelyik állatorvos csatlakozhat, így alapos kutatást kell végezni. Keresse fel az állatorvos honlapját és olvassa el az életrajzát. Ohio államban rengeteg gyakorlott állatorvos található. Mindenkinek van már weboldala, néhánynak még Facebook oldala is. Sokat megtudhatunk a tapasztalatairól, gyakorlatáról. Ohio-ban a következő orvosokat ajánlják: Dr. Bob Dahlhausen - délnyugat Ohio, Dr. Susan Orosz - északnyugat Ohio, Dr. Dr. Barbara Oglesbee - Columbus, és Dr. Jamie Lindstrom - északkelet Ohio.

WEBOLDALAK (ANGOL NYELVEN)

www.beautyofbirds.com — fajspecifikus információk és hasznos általános információk

Ezen az oldalon is megtalálhatóak írásaim. Link hozzájuk: www.beautyofbirds.com/jeanninemiesle.html.

Facebook: “The Science of Avian Health,” csoport fájllai. Ez nem egy társalgó csoport; kizárólag tudományos információkat szolgáltat, amelyek hivatalos módon alátámasztottak, megbízható forrásból származnak. Számos madárspecialista állatorvos is tartozik ebbe a csoportba.

www.exoticpetvet.net/avian - Dr. Margaret Wissman, Florida, Birdsntways/Winged Wisdom szerkesztője

www.upatsix.com Hatalmas gyűjtemény számos fajról szóló cikkekről, chat szoba

www.birdsnways.com —számos cikk minden madarokról szóló témában/Winged Wisdom

www.peteducation.com --. Drs. Foster and Smith, kiváló cikkek, egy új orvosságokról szóló weboldal

www.lafeber.com/pet-birds/ A Lafeber cég, szintén jó cikkekkel

www.parrotparrot.com - kistestű madarak , általános információk

www.forthebirdsdvm.com – cikkek, tanácsok és hírlevél

www.santaclarapethospital.com - nagyon jó gyűjtemény madarak egészségéről és gondozásukról
www.Parrotsparrotsparrots.com - játékok, takarmányozás, cikkek
www.Parrottalk.com - cikkek, receptek, linkek
www.Exoticbirdhospital.com - egészséggel kapcsolatos cikkek
www.CockatielCottage.com - nem csak nimfákról, általános információk
www.petstation.com - nagyszerű forrás új madártartóknak, frissítés a többieknek, listában található klubok és szervezetek, továbbá kiváló cikkek
www.Birds.cornell.edu
www.Budgerigars.co.uk
www.Simplecockatiels.com
www.Mytoos.com - kakaduk tartásának hátulütője; ellenzi a kakaduk vásárlását – sok kakadu nem olyan, mint amilyennek képeken tűnnek, kifejezetten a kisebbek. Ettől függetlenül jó, ha az ember tisztában van azzal, mire vállalkozik. Mikor örökbefogadunk egy kakadut, van egy múltjuk és tudjuk milyen a személyiségük – egyértelmű előny. Ezeknek a hosszúéletű madaraknak a tartásához és gondozásához komoly elkötelezettség kell.

MAGAZINOK/KÖNYVEK, INTERNETEN TALÁLHATÓ FORRÁSOK:

Madárspecifikus publikálások—könyvek, DVD-k

Good Bird Magazine/könyvek/DVD-k, Barbara Heidenreich, viselkedés kezelés, Facebook-on is

Amazon.com könyvek és CD-k—keresőbe beírva “Avian Medicine”

KÖNYVEK:

Basic Health and Disease in Birds, papírkötéses, Dr. Michael Cannon—Értékes információkat szolgáltat a madártartásról több szempontból

The Complete Pet Bird Owner's Handbook, keménykötéses, Dr. Gary Gallerstein—madártartás több szempontból, kiterjed több fajra

Parrotlopaedia, papírkötéses, Annette De Saulles és Neil Forbes, papagájalakúak áttekintése, általános gondozás, táplálás, némi anatómia/fiziológia, egészség és betegségek

The Parrot in Health and Illness, An Owner's Guide, keménykötéses, Bonnie Munro Doane

Manual of Ornithology: Avian Structure and Function. Proctor and Lynch. Yale University Press.

Cockatiels (Magazin) kiadva BirdChannel.com/Bird Talk Magazine (Bow Tie Publications) által, évente új kiadás, elérhető a PetSmartban

KÖZÖSSÉGEK/SZERVEZETEK:

Association of Avian Veterinarians; “*Journal of Avian Medicine and Surgery*.” az ő publikációjuk. Nagyon szakmai, állatorvosoknak, állatorvostan hallgatóknak és állatorvos segédeknek készült, már tartalmazza kisemlősöket és hullókat is

American Federation of Aviculture—inkább általános információk, leginkább vadon élő madarokról és hatalmas menedékhelyekről, Dél-Amerika és Afrika területén

Keressen fel helybéli madaras csoportokat, internetes oldalakat és Facebook csoportokat amelyek egy vagy több fajjal foglalkoznak. *Legyen óvatos azzal, amit az interneten és a Facebookon olvas.* Mindig kérdezze állatorvosát, mielőtt bármit is bead madarának.

JÁTÉKOK, ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓK:

Sok helyen lehet anyagokat venni játékokhoz, és saját kezűleg elkészíteni azokat. Használjunk növényi cserzésű bőrt. A madarak szeretik a vesszőfonatokat is – mindig madaraknak ajánlottat kell beszerezni, más helyről származók kemikáliákkal kezelték lehetnek. Sok állatorvosi oldal is tartalmaz cikkeket ebben a témában.

- My Safe Bird Store
- A Bird Toy
- Drs. Foster and Smith
- Bird Toy Outlet
- Todd Marcus, Thebirdstore.com
- The Perch Store
- Simply Cockatiels
- Barry Farms (magok, gabonafélék and diófélék, Ohio-ban)
- Companion Parrot
- Doc4pets.com
- Birdie Boutique
- The Perch Factory (kaphatók nagyobb “bolygócskák” (Megj.: kötélből formázott gömbök, felakasztható játék)
- Birddogandcatfish.net
- Windy City Parrots
- Big Beaks
- Sugarcreek Bird Farm in Bellbrook, Ohio—áruházal és online rendelési lehetőséggel is rendelkeznek

JÁTÉKOK: Minden madárnak szüksége van változatosságra és játékokra, hogy lefoglalhassák magukat. Egy idő után ki lehet ismerni, mik madarunk kedvencei. Ha valamit elsőre nem kedvel, tegyük félre és próbálkozzunk vele újra egy kis idő elteltével.

KISTESTŰ MADARAKNAK, mint például törpepapagájok és nimfák: Imádnak rágcsálni, így a balsafa játékok nagyon kedveltek. Balsafát be lehet szerezni hobby boltokban is, mint a Hobby Lobby®. Akár interneten is beszerezhető. Két jó hely erre a The Balsa Store és a Specialized Balsa. Győződjünk meg róla, hogy nem kezelték a fát semmivel.

NAGYMADARAK SZÁMÁRA, mint például kakaduk és arák. Ők is nagyon szeretnek rágcsálni, és különböző “fehér faanyagok” és fenyőfélék jó választások játékok terén, saját kezűleg is könnyen formálhatók. Az interneten kifejezetten nagymadaraknak szánt játékok után kutassunk, amik megfelelnek nagy csőrüknek. Bizonyosodjon meg róla, hogy a faanyagok nem voltak kezelve.

TAKARMÁNY:

Győződjön meg róla, hogy minden élelem emberi fogyasztásra is alkalmas kategória.

SOHA NE ADJON GRITET—CSAK AZOKNAK A MADARAKNAK SZÜKSÉGES, AKIK EGYBEN FOGYASZTIJÁK EL A MAGVAKAT, mint például a galambok.

KISTESTŰ MADÁR TÁPLÁLÁSA:

Kistestű madarak takarmányozásához -például törpepapagájok vagy nimfák – megfelelő választás egy minőségi magkeverék, mivel nem tartalmaznak napraforgómagot és sáfrányos szeklicemagot, amiknek magas a zsírtartalma. Kerülenők a pintyek és kanárik számára készített mixek; a papagájok nem fogyasztják azokat a magokat. Néhány magféle, amiket esetleg hozzáadhatunk, lehet termesztett fehér vagy vörös köles, illetve darát zab (Drs. Foster and Smith®), hajdina mag (Whole Foods® vagy Barry Farms®), házi lenmag (élelmiszerüzletekből vagy bioboltokból). Néhány madár szereti a búzaféléket is. Teljeskiőrlésű ételekben találhatjuk őket, és pár organikus élelmiszerüzlet is forgalmazza őket, egyéb más kipróbálható termékekkel. Bármit is választunk, a táplálékot ne Walmartban vagy Targetban (Megj.: Tesconak megfelelő hipemarketek), és ne kommersz állatkereskedésben szerezzük be. Az általuk forgalmazott magok hónapokig raktárban porosodnak, gyakran szennyeződnek gombákkal vagy állati ürülékkel. Szerezzük be olyan helyről, ami kifejezetten madarak számára forgalmaz tápokot, és odafigyel a magok minőségére, vagy rendeljünk egyenesen a Drs. Foster and Smith®-től.

Kis- és középtermetű papagájok előszeretettel fogyasztanak fűtös kölest. Néhányan képesek lennének csak ezen élni, így ajánlott naponta csak kisebb darabokat adni. Kedvelt csemege még a Kaytee® Parakeet Honey Treat sticks (Megj.: mézes rudak). Az Avi-Cakes® és Nutriberries® kitűnő tápértékkel rendelkeznek. Vásároljunk kisebb kisereléseket, és próbáljuk ki őket.

Mindig álljon rendelkezésre szépiacsont és ásványi kocka, minőségi vitaminok, mint az Avi-Era®, továbbá ásványpótlékok, mint például a Missing Link®. Drs. Foster and Smith® által mind beszerezhetők. Szórjunk az élelemre heti kétszer belőlük. Nem szabad viszont túlzásba esni; a jóból is megárt a sok, betegségekhez vezethet túladagolásuk.

A pelleték jó kiegészítést jelenthetnek egy kiegyensúlyozott diétához. Mindent csak mértékkel. Kínáljuk a pelletéket madarunknak, figyeljük kipróbálja-e őket. Adjunk neki időt. Vannak ízesítetlen/színezékmentes változatok, és a Zupreem® gyümölcsízésítésű pelletéi. **Ne vegyük el az eddig fogyasztott táplálékot azt gondolva, hogy ezzel majd rákényszeríthetjük a madarat a pelleték elfogyasztására.** A madarak nem így gondolkoznak. Előbb halnak éhen, minthogy megegyenek olyat, amit nem szeretnek.

NAGYTESTŰMADARAK TÁPLÁLÁSA— Dawn Graham, közreműködő

“A nagymadarak imádják az egész, pörköletlen, szózatlan dióféléket. Csak nagyon kevés napraforgómagot adjunk, kivéve, ha azok csíráztatva vannak, vagy jutalomfalatnak használjuk őket. A csíráztatott napraforgómag nagyszerű módja, hogy megbarátkoztassuk madarunkat a csíráztatott magvakkal. A kelkáposzta levél, cékla levél, retek levél, spenót és mustárlevél kiváló forrásai a kalciumnak és vasnak, továbbá könnyen emészthetőek. (De legyünk elővigyázatosak, ne adjunk belőlük túl sokat, mivel

kialakulhat vasraktározási betegség.) Kínáljunk a pelletet külön, így mindig rendelkezésükre áll élelem, akkor is, ha kiborítják a friss élelmet. Főtt zab, árpa és acél-vágott zab általában kedvencek, a szárított bogyókkal együtt. A legjobb, ha bio élelmiszert vásárolunk, hozzáadott cukor nélkül. Mindenfajta bogyótermés nagyszerű választás, akár napi etetésre is. Más gyümölcsfélék csak heti pár alkalommal javasoltak. A rántotta kiváló állati fehérjeforrás, kifejezetten a tolltépő madaraknak ajánlott.”

Minden madár számára:

Sok madár, kicsi és nagy, szeretnek különböző zöldségekből, gyümölcsökből készült aprítékot fogyasztani. Készítsünk ebből egy keveset naponta, vagy minden másnap. Kis-és nagymadarak is élvezettel szokták fogyasztani a rántottát. Nem szükséges az összes említett táplálékot naponta felajánlani nekik. Kínáljunk változatosan, cserélgessük az alapanyagokat. Egyszerre csak egy új táplálékot mutassunk be. Ezáltal tudhatjuk, mit evett meg, mit szeret. Új ételeket mindig a kedvencekkel érdemes felkínálni.

Műzlik

Száraz műzlikből készített keverék akár naponta is adható kis mennyiségben. Bizonyosodjon meg róla vásárláskor, hogy a termék **cukormentes**. Többfélét is érdemes kipróbálni, hogy megtudjuk madarunk melyiket kedveli legjobban. A legtöbb madarat nem érdeklik a főtt pelyhek.

Ezeket például adhatjuk nekik:

- búza, rizs és kukorica Chex
- búza, kukorica, és rizspelyhek —Total® wheat cereal

Gyümölcsök:

A legtöbb nimfa általában nem nagy kedvelője a gyümölcsöknek, de néhány nagyon is kedveli őket, így mindenképpen érdemes próbálkozni. **SOHA NE ADJUK MADARAINKNAK A GYÜMÖLCSÖK MAGVAIT, MÉRGEZŐEK!** Ezen kívül a héjat is el kell távolítani. Amiket érdemes kipróbálni: alma, narancs, körte, szilva, barack, eper, áfonya. Mindig csak egyfélét kínálunk egyszerre, így könnyen láthatjuk megeszi vagy sem.

Zöldségek:

Borsófélék, kukorica (friss vagy fagyasztott, nem konzerves), brokkoli (nyers vagy főtt), karfiol (friss vagy főtt), répa (friss, nyers vagy főtt), friss zöldbab (főtt vagy fagyasztott), sült babfélék (vegetáriánus módon elkészítve vagy áztatva). Zöldségmixek, levesbe vagy raguhoz való keverékek többféle zöldséget is tartalmaznak.

Húsok:

Sok nagypapagáj, és néhány kisebb is elfogyaszt kis mennyiségben sült marhahúst, fasírtot, csirkehúst, pulykahúst vagy sonkát, de akár halat is (sült, rostonsült, főtt, nem olajban sült). Mindegyiket csak kis mennyiségben adjuk.

Salátafélék: kerüljük a jégсалátát, kivéve, ha ez az egyetlen, amit a madár elfogad

Használjuk a sötétzöld leveles salátát, spenótot, kelkáposztát, zellerlevelet és sárgarépa zöldjét (utóbbi kettő nagy kedvenc). Ezek a zöldségek magas vastartalommal rendelkeznek, így nem szabad túletetni belőlük.

Csírák:

Akár otthon is lehet csíráztatni magvakat, de előre csíráztatottakat is lehet vásárolni. (Utóbbi esetben figyelni kell a penészre, ha észrevesszük, kidobandó)

Szénhidrátok:

A madarak imádják a szénhidrátokat. Spagetti tészta (esetleg egy kevés margarinnal vagy híg, fűszerezetlen paradicsomszósszal -semmi hagyma, fokhagyma és más fűszerek), linguini, bármilyen tésztaféle, rizs, burgonya (főtt, margarinnal és rizstejjel krumplicipüréként), sütőben sült burgonya vagy édesburgonya (héj nélkül, a héj nehezen emészthető), makaróni. Semmilyen folyékony tejtermék mint tej, joghurt nem adhatók, a bennük található lactobacillus miatt. Szilárd tejtermékek (sajt) adhatók. Használjunk rizs, szója vagy mandulatejet tehéntej helyett. A Kanola olaj jól helyettesíti a margarint, de időnként egy kevés margarin sem fog megártani.

KERÜLENDŐ:

(LÁSD www.birds.about.com és www.Beautyofbirds.com MAGYARÁZATÉRT)

- Csokoládé, madarak számára méreg
- Avokádó
- **Minden** gyümölcs magja tartalmaz cianidot, az alma a legmérgezőbb. Ezen kívül hámozzuk is a gyümölcsöket.
- Alkohol
- Folyékony tejtermékek (nem képesek lebontani a laktózt és kazeint), helyettesíthetők rizs- vagy szójatejjel
- Hagymafélék, fokhagyma, anémiához (vérszegénység), ezáltal elhulláshoz vezethet
- Paradicsom levele és magja, a burgonyafélék családjába tartoznak, rendkívül mérgezőek. Maga a zöldség húsa adható.
- Gombák, májelégtelenséghez vezethetnek
- Só – kis mennyiségben, ritkán elfogadható, nagy mennyiségben veseelégtelenséget okoz
- Koffein – szívelégtelenséget okozhat, semmilyen kávé, tea vagy energiatital nem adható
- Száraz babfélék – hemaglutint tartalmaznak, mérgező anyag (főzve adható)

KALITKA

Pénztárcánkhoz mérten a lehető legnagyobbat válasszuk, kisebb madarak számára a rácsozás ne legyen nagyobb, mint 1,5 cm. Kistestű madaraknak válasszuk a kisebb tálkákat, és helyezzük őket magasabbra. Az HQ® és California kalitkák jó kialakításúak. Válasszunk porral bevont kalitkát, ha van rá lehetőségünk. Tisztításuk egyszerű, csak egy nedves törülközővel megoldható. **Semmilyen kaparó eszközt ne használjunk a kalitkán.** Ezzel eltávolíthatjuk a bevonatot a rácsokról. Csak hagyjuk a nedves rongyot a szennyeződésen, szépen fel fog lazulni. Helyezzünk el szépiacsontot, ásványkockát, fűrtös kölest, játékokat, és természetesen minőségi táplálékot és friss vizet. Ha vízszintes tetejű kalitkánk van, letakarhatjuk törülközővel, és azon is játszhat madarunk.

ÜLŐRUDAK, KÖTÉLJÁTÉKOK ÉS HINTÁK

NE HASZNÁLJUNK betétfa(dowel) ülőrudakat, mintázott, beton, dörzspapírral vagy más durva felülettel bevont ülőrudat.

A durva felületű rudak nem koptatják a karmokat, mivel a karmok sosem érintkeznek az ülőrúddal. Helyette arthritist és talpfekélyt, illetve boka és lábproblémákat okozhatnak. Rendkívül megterhelőek az ízületek számára. Helyettesítsük ezeket Booda® Comfy ülőrudakkal és természetes ágakkal, mint például körte, szőlőág és manzanita fa. A Petsmart® saját márkás kötél ülőrudai ugyanolyanok, mint a Booda márkásak.

Nagyon kemény vagy csúszós ülőrudakat körbe kell tekerni öntapadós kötszerrel (Vetrap®) vagy más, patikában kapható változattal. Különböző méretű és anyagú ülőrudakat használjunk. A kötélből készült hinták és spirálok igazi kedvencek kalitkán belül és kívül. Sokféle kötélhinta és kötéllal bevont ülőrúd közül válogathatunk, ezek kíméletesek a lábakhoz. Néhány fa hinta már előre be van vonva kötszerrel.

A madaraknak legalább 3 ülőrúdra van szükségük a kalitkában, lehetőleg különböző méretekben és anyagokból. Az ülőrudak alá ne helyezzünk ételt, könnyen szennyeződhet. Imádják a spirálokat, létrákat, mászókákat, bolygócskákat és különböző fellógatható kiülőket amiket a kalitkán kívül használhatnak. Rendszeresen ki kell engedni őket repülni és játszani. Szükségük van változatos ingerekre játékok és más elfoglaltságok által. A ház különböző részein biztosítsunk madarunknak játszótereket. Tisztítsunk le mindent, amin játszhatnak, pultok, asztalok, bútorok, és helyezzünk rájuk ételt, vizet és játékokat. A nagy madarak kedvelik a T alakú kiülőket és nagy játszótereket. A mászókötelek is nagy kedvencek, magunk is könnyedén készíthetünk pamut kötélből.

BETEG MADARAK

Ha madarunk megbetegszik, azonnal vigyünk orvoshoz. Legyünk tisztában azzal, hogyan is néz ki egy beteg madár. Készüljünk fel anyagilag is az állatorvosi költségekre, a kivizsgálásnak, tesztek elvégzésének és gyógyszerek árának kifizetésére, különösen, ha vészhelyzet adódik. Könnyen elérheti az 100\$-200\$-t (Megj.: kb. 30.000-60.000 Ft) is. Az otthoni támogató ellátás magába foglalja egy gyengélkedő kialakítását és a gyógyszerek beadását. **A madarak megfelelő ellátása nem való szegény vagy gyenge embereknek.**

Gyengélkedő előkészítése:

A kis- és középtermetű madarakhoz használjunk egy nagy, magas kosarat/ládát, pokróccal vagy törölközőkkel bélelve. Extra melegítést biztosíthatunk, ha szükséges. (Nem mindig szükséges, főleg ha magában a házban is meleg van.) Helyezzünk egy melegítőpárnát a törölközők alá, takarjuk el a kábelt is. Csak annyira takarjuk be a melegítőpárnát törölközőkkel, hogy a párnából érkező hőt érezzük. (Ne feledjük, a madár nem fog mozgolódni, így intenzívebben fogja érezni a hőt.) Tartsuk kezünket egy ponton, hogy megbizonyosodjunk róla, nem túl meleg madarunk számára. Ha forrónak érezzük, helyezzünk még pár réteg törölközőt az eddigiekre. Fedjük le a törölközőket papírtörülővel, így könnyebb a takarítás. A tetejét fedjük le rozsdamentes ráccsal, amit fa keretbe helyezhetünk, kívülről a dobozt is törölközőkbe tekerhetjük, a tetejét szabadon hagyva fény és levegő biztosításaként. Helyezzünk a dobozba egy keveset a kedvenc tápból és biztosítsunk friss vizet, tehetünk még be fürtös kölest és néhány kisebb játékot is. Gondoskodjunk róla, hogy kedvencünk extra szeretetben és figyelemben részesüljön, ha pedig már elég jól van, játszhatunk is vele. **Ha több mint egy madarat tartunk, legyünk rendkívül aprólékosak a tisztaságot illetően – mossunk kezet a beteg madárral való foglalkozás előtt és után is, és tartsuk elzártan a beteg egyedét a többitől.**

Nagyobb madarakat nagyobb dobozba helyezhetjük, vagy maradhatnak kalitkájukban. Ha utóbbit választjuk, távolítsuk el az ülőrudakat és helyezzünk törölközőket a kalitka aljára, feltéve, hogy madarunk nem rágja szét őket. Kartondobozzal elzárhatjuk a madártól a kalitka többi részét a feje felett, megakadályozva, hogy felmásszon. A kartont beszoríthatjuk a rácsok közé.

MADARAK GYÓGYSZERES KEZELÉSE

Készítsük elő a fecskendőket a szükséges gyógyszerekkel, meleg vízzel nedvesített papírtörülőt és készítsünk magunk mellé. Tartsuk egy kézzel a mellkasunkhoz a megfelelően törölközőbe csavart madarat (néhány madárral erre nincs szükség) és próbáljuk a fejét megtartani. (Nagymadaraknál két emberre is szükség lehet, kivéve, ha a madár már ismeri a fecskendőből való etetést.) Másik kezünkkel a csőr oldaláról adjuk be az orvosságot, lefelé célozva. Ha túlságosan felfelé irányítjuk a fecskendőt belélegezheti (aspiráció) az anyagot a [choanába](#) és fulladást, akár halált is okozhatunk ezzel, ha az anyag a tüdejébe kerül. Legyünk felkészülve arra, hogy bizonyos mennyiségű orvosság kárba veszik, ha madarunk nehezen kezelhető. Töröljük le a csőrét és kezünket a nedves papírtörülővel, így nem marad semi ragacsos. Alaposan mossuk el a fecskendőt, így még pár alkalommal használhatóak. Kistestű madaraknak 0.5cc fecskendő megfelelő. (Előfordulhat, hogy túvel együtt tudjuk csak megvásárolni, ilyenkor a tűt le kell venni.) Megvásárolhatjuk állatpatikában is. Nagyobb madaraknak 1cc vagy nagyobb fecskendőre lesz szükség. Maradjunk nyugodtak, nyugtatgassuk madarunkat kezelés közben és utána is. Tegyük ezt szórakoztatóvá számára.

Sokat segíthet, ha már azelőtt megtanítjuk madarunknak a fecskendőből való evést, mielőtt gyógykezelésre kerülne sor. Sima vizet, vagy más folyadékot amit szeret kínálunk neki fecskendőből, szoktassuk hozzá. Hagyjuk, hogy játsszon vele, persze csak ha nem tudja azt darabokra törni.

SZÁRNYAK ÉS KARMOK VÁGÁSA

Sokan ezt inkább szakemberre bízzák az első pár alkalommal. Idővel magunk is el tudjuk ezeket végezni. Kérjük meg állatorvosunkat, hogy mutassa be a technikát és segítsen elsajátítani azt felügyelet mellett. Szárnytollak vágásakor ne egyenes vonalban vágjunk. Ezzel éles felületeket hagyhatunk, amiket a madár rágcsálhat, illetve felsérthetik a madár testét és minket is. Kezdjük a legnagyobb elsődleges evezőkkel és vágjunk le két tollat a fedőtollak alatti vonalban mindkét oldalon. Engedjük leszállni a földre, hogy megfigyeljük hogy sikerül neki. Ha szükséges, további egy tollat vágjunk le, mindkét oldalon ugyanazt. Nem azt akarjuk, hogy a madár lezuhanjon, hanem hogy finoman landoljon.

KARMOK:

NE VÁGJUNK TÚL SOKAT! A karmok vérezhetnek, a szárnytollakat pedig túl rövidre vághatjuk és a madár megütheti magát, ha repülni próbál. Ha egy karom vérzik, használjunk Quick-Stop.[®] -ot (*Megj. vérzéscsillapító por*). Ezt csak karmokon és a csőrön alkalmazzuk. Az igazítás után helyezzük a földre, így felfedezheti a korlátait. Soha ne használjunk Quick-Stop.[®] -ot a bőrön és más szöveteken. Domeboro (*Megj.: por állagú vérzéscsillapító, vízzel keverendő*) vízzel elegyítve alkalmas a tollak és a bőr kezelésére. Egy kis csomagot 5 pohár vízzel kell keverni. Bármelyik gyógyszertárban beszerezhető. Van, ahol a pult mögött tartják, valahol polcról levehető. Kukorica keményítő vagy Quinsana[®] is megállítja a vérzést tollakon és bőrön. Egyéb termék, ami használható komolyabb vérzéskor a Super Clot[®]. Ez az internetről beszerezhető.

TÖRÖTT TOLL

Ha madarunk eltöri egy még növésben lévő szárnytollát vagy farktollát, ki kell húzni. Nem lehet megvárni, amíg az állatorvos odaér, addigra a madár elvérzik. Egy eltört toll olyan, mint egy kanóc, a testből vezeti a vért a szükséges helyre. Folyassunk keresztül hideg vizet a szárnytollakon, amíg megtaláljuk a törött tollat vagy tollakat. Stabilizáljuk az ízületet, tartsuk a szárnyat ujjaink közt erősen a törött toll mirigye felett. Találjunk egy biztos fogást a tollon, közel a bőrhöz. Kisebb és közepes testű madaraknál olykor szükség lehet csipeszre. Gyors és egyenes mozdulattal távolítsuk el a tollat. Nagytestű madaraknál biztos, hogy szükségünk lesz csipeszre, és egy segítőre is. Finoman szorítsuk le a kihúzott toll helyét ujjainkkal egy kis ideig. A vérzésnek hamarosan el kell állnia. Hideg víz is segítségünkre lehet a vérzés csillapításakor.

Ha a tollak vagy más sérülések vézése nem marad abba, tegyünk a felületre kukoricakeményítőt vagy Quinsana-t és azonnal vigyük a madarat állatorvoshoz.

MÉREGANYAGOK:

Sok szobanövény mérgező madaraink számára. A linkre kattintva található egy lista róluk: <http://beautyofbirds.com/toxicfoods.html>

Sok háztartási termék szintén mérgező számukra: <http://beautyofbirds.com/toxicities.html>

**KÉPEZZE MAGÁT—SZEREZZEN BE KÖNYVEKET, MAGAZINOKAT, HASZNÁLJA AZ INTERNETET—
TANULJON MINÉL TÖBBET.**

Egy idő után már eleget tanulhatunk ahhoz, hogy magunk döntsük el, mi a legjobb madarunknak.

Lelje örömét csodás madarában! Ezúton is köszönöm, hogy elfogadta segítségem. További segítségért elérhet a jmiesle@zoomtown.com email címen.